

KOMISIONI QENDROR I ZGJEDHJEVE
KOMISIONERI SHTETËROR I ZGJEDHJEVE
Drejtoria e Votimit nga Jashtë
Sektori i administrimit dhe zhvillimit të votimit

Tiranë më	prodate
Nr.	protnumber

RELACION

PËR

PROJEKTVENDIMIN

PËR

RREGULLAT TEKNIKE TË ADMINISTRIMIT, NËPËRMJET “PER”-it, TË KËRKESAVE PËR REGJISTRIMIN E ZGJEDHËSVE NGA JASHTË TERRITORIT TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

I. VLERËSIMI I LIGJSHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN NË FUQI

Në mbështetje të nenit 19, pika 1, shkronja “n”, dhe 2, të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, përcaktohet kompetencat e Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve për të ushtruar në emër të KQZ-së kompetencat që i ngarkohen asaj me ligje të veçanta, si dhe çdo kompetencë që ky ligj nuk ia njeh shprehimisht Rregullatorit ose KAS-it.

Pika 2, e nenit 19 parashikon se aktet administrative bazë të Komisionerit në ushtrimin e detyrës janë vendimet, urdhrat dhe udhëzimet.

Në mbështetje të nenit 24, pika 1, parashikohen kompetencat e KQZ-së lidhur me votimin nga jashtë vendit. KQZ-ja drejton, mbikëqyr dhe është përgjegjëse për procesin për përgatitjen e kushteve dhe zbatimin e masave, që mundësojnë votimin nga jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë për zgjedhjet për Kuvendin.

Pika 3, e nenit 24 parashikon se “Votimi nga jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë organizohet dhe administrohet nga KQZ-ja në të gjithë komponentët e tij, pasi Rregullatori të ketë miratuar të gjitha aktet nënligjore që kërkohen për votimin nga jashtë vendit, sipas këtij Kodi.

Neni 25, pika 1, parashikon se Zgjedhësi që ndodhet jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë dhe që dëshiron të ushtrorë të drejtën e votës për zgjedhjet e radhës për Kuvendin duhet të regjistrohet në listën e zgjedhësve jashtë vendit, në përputhje me përcaktimet e bëra në këtë Kod dhe aktet nënligjore në zbatim të tij.

Pika 5 e këtij neni parashikon se Zgjedhësi që dëshiron të votojë nga jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë pas hapjes së procesit të regjistrimit nga KQZ-ja aplikon në mënyrë individuale për regjistrim në listën e këtyre zgjedhësve. KQZ-ja krijon, mirëmban dhe përditëson platformën elektronike për regjistrimin e kërkesave të zgjedhësve që dëshirojnë të votojnë nga jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë. Zgjedhësi për regjistrim në listë paraqet dokumentacion që vërteton qëndrimin e tij jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë. Lista e detajuar e dokumentacionit që kërkohet për regjistrimin e zgjedhësve që votojnë jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë përcaktohet me vendim të Rregullatorit.

II. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTAKTIT

Ky projektvendim është hartuar në mbështetje të ndryshimeve më të fundit të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008 “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, me qëllim krijimin, administrimin, funksionimin, mirëmbajtjen, mbikëqyrjen dhe auditimin e platformës elektronike për regjistrimin e kërkesave të zgjedhësve nga jashtë vendit, nga këtu e në vijim referuar në vendim si “PER”.

Në kreun I të projektvendimit parashikohen rregulla të përgjithshme të përcaktuara në Ligj sa i takon shfaqjes së vullnetit të zgjedhësve nga jashtë vendit për t’u regjistruar në listën e zgjedhësve nga jashtë vendit, me qëllim ushtrimin e të drejtës së votës për zgjedhjet për Kuvend, ku përcaktohet se zgjedhësi që dëshiron të votojë nga jashtë paraqet një kërkesë në mënyrë individuale për regjistrim në listën e zgjedhësve që votojnë nga jashtë vendit përmes Platformës Elektronike të Regjistrimit. Rregullat për regjistrimin e zgjedhësve nga jashtë vendit janë ato të përcaktuara në aktin përkatës të Komisionit Rregullator.

Në kreun II. I parashikohen rregullat e posaçme tekniko-procedurale që lidhen me krijimin, administrimin, dhe funksionimin e “PER”, si dhe rregullat teknike për shqyrtimin e kërkesave për regjistrim në “PER”.

Platforma Elektronike e Regjistrimit krijohet, mirëmbahet dhe përditësohet nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve. “PER” është një platformë që gjendet dhe mund të përdoret në të dy versionet, si në versionin desktop, ashtu edhe në atë mobile, pa qenë i kushtëzuar nga lloji i pajisjes që do të përdorë zgjedhësi, për të rritur aksesueshmërinë për t’u përdorur nga të gjithë.

Në zbatim të kuadrit rregullator në fuqi “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, përcaktohet se të gjitha të dhënat e regjistruara duhet të mbeten në pajisjet e përdoruesve dhe në një qendër të dhënash të menaxhuar nga KQZ, dhe po në përputhshmëri me këtë kuadër ligjor duhet të krijohet dhe të funksionojë “PER”.

“PER” do të ketë dy (2) komponentë/ module kryesore, të cilat do të mundësojnë një proces të sigurt dhe të besueshëm për menaxhimin e kërkesave për regjistrim:

- a) **Moduli i regjistrimit**, përmes së cilës zgjedhësi bën kërkesën për regjistrim dhe verifikon identitetin;
- b) **Moduli i shqyrtimit të kërkesave**, përmes së cilës KQZ shqyrton dhe verifikon informacionin e paraqitur nga zgjedhësit.

Për funksionalitetin e “PER”, kjo platformë duhet të plotësojë minimalisht kërkesat teknike si më poshtë vijon:

- a. Mbledhje të të dhënave të gjenealiteteve biometrike dhe dokumenteve fizike të skanuara, që zgjedhësi plotëson dhe/ose ngarkon në “PER”.
- b. Të jetë në gjendje të kap një foto “selfie” të zgjedhësit, për ta ruajtur në sistemin qendror të menaxhimit të identitetit. Për të siguruar cilësinë e “selfie-t”, aplikacioni në internet dhe aplikacioni i portofolit digjital duhet të lehtësojnë dhe optimizojnë procesin e kapjes së fotos.
- c. Të ketë mekanizëm të kontrollit të aksesit biometrik (njohje e fytyrës).
- ç. Të kryejë kontrollin e verifikimit të pranisë së gjalli të personit (ang. *user liveness check*) dhe të krahasojë fotografinë e marrë me fotografinë e profilit të siguruar nga një ID fizike e vërtetuar.
- d. Të lexojë automatikisht të dhënat identifikuese nga dokumenti i identifikimit të zgjedhësit.
- dh. Të përfshijë një motor njohje që ndihmon zgjedhësin të pozicionojë saktë dokumentin e identifikimit brenda një kornize, të rregullojë imazhin për të siguruar këndin dhe cilësinë e kërkuar, dhe të kapë automatikisht imazhin e dokumentit.
- e. Nxjerrja e informacionit nga dokumentet fizike të identifikimit duhet të bëhet përmes Njohjes Optike të Karaktereve (ang. OCR).
- ë. Sistemi duhet të kërkojë adresën e e-mailit të zgjedhësit ose numrin celular dhe të përdorë një fjalëkalim një herë/ njëpërdorimësh, për të konfirmuar informacionin e kontaktit të dhënë nga zgjedhësi;
- f. Sistemi duhet të kërkojë adresën e plotë të zgjedhësit jashtë vendit, sipas fushave të paracaktuara në aktin përkatës të Komisionit Rregullator.
- g. Sistemi duhet të lejojë ngarkimin e një dokumenti si provë të adresës. Verifikimi i adresës do të bëhet nga operatori/nëpunësi i KQZ nga Moduli i Shqyrtimit të Kërkesave.
- gj. Mekanizëm për bllokimin e aksesit, nëse bëhen disa përpjekje të pasuksesshme të shumëfishta për hyrje.
- g. Mekanizëm për zhbllokimin e aksesit, në rastet e bllokimit.
- h. “PER” duhet të lejojë operatorët/stafin e KQZ-së, të shqyrtojnë aplikimet e marra dhe të pranojnë, refuzojnë, ose të kërkojnë më shumë informacion.
- i. Kur një aplikim refuzohet, operatori/stafi i KQZ-së duhet të japë një nga arsyet e përcaktuara në ligj për refuzimin dhe vendimi i komunikohet kërkuarit.
- j. Kur një operator/stafi i KQZ-së zgjedh të kërkojë më shumë informacion, duhet të specifikojë qartësisht në mesazh se cili është informacioni shtesë që duhet të sigurohet nga aplikuesi.
- k. Zgjedhësi duhet të njoftohet për ndryshimet e statusit të aplikimit të tij.
- ll. Njoftimet do të dërgohen në adresën e email-it dhe/ose numrin celular të regjistruar nga zgjedhësi gjatë procesit të aplikimit, si dhe “PER”.
- l. Kur një kërkesë për regjistrim është shqyrtuar dhe miratuar, “PER” do të dërgojë një njoftim që informon zgjedhësin për regjistrimin e suksesshëm.
- m. Kur një kërkesë është shqyrtuar dhe refuzuar, sistemi do të dërgojë një njoftim duke informuar zgjedhësin për refuzimin dhe duke ofruar arsyen/et e refuzimit.
- nj. “PER” duhet të jetë i pajisur me një modul të veçantë kontrolli për historikun e veprimeve të administrimit dhe nivele të ndryshme sigurie të aksesit në të dhëna, që siguron gjurmimin

dhe identifikimin e çdo veprimi të stafit që administron sistemin. Kjo minimalizon riskun e ndërhyrjeve të papritura dhe gabimeve njerëzore.

- n. Për të aksesuar Modulin e Shqyrtimit të Kërkesave, zgjidhja duhet të lejojë autentifikimin me 2 (dy) faktorë përmes hyrjes me emër përdoruesi-fjalëkalim dhe kodit unik të përkohshëm 6 shifror, që dërgohet nga operatori/stafi i KQZ-së në numrin e tij të telefonit dhe/ose e-mail;
- o. Moduli i Shqyrtimit të Kërkesave duhet të mbyllë sesionin e përdoruesit, nëse nuk ka aktivitet për një periudhë të paracaktuar kohe;

Në projektakt përcaktohen rregullat teknike në lidhje me shqyrtimin e kërkesave për regjistrim nga “PER”. Pas kryerjes së aplikimit (kërkesës për aplikim) nga ana e zgjedhësit nga jashtë, “PER” kontrollon saktësinë dhe përputhshmërinë e të dhënave të identitetit të zgjedhësit, ato të cilat merren/gjenden në dokumentin e identifikimit., për të kontrolluar saktësinë e gjenealiteteve të zgjedhësit me ato të Regjistrimit Kombëtar të Gjendjes Civile (RKGjC). Shqyrtimin e kërkesave për regjistrim “PER” e realizon:

- a. Verifikimit automatik në kohë reale me Regjistrin Kombëtar të Gjendjes Civile (RKGjC), i cili kontrollon saktësinë dhe përputhshmërinë e të dhënave identifikuese të zgjedhësit.
- b. “PER” verifikon automatikisht përputhshmërinë e të dhënës biometrike të identifikimit të zgjedhësit nga jashtë vendit që paraqet kërkesën për regjistrim në “PER” me foton e skanuar nga dokumenti i identifikimit që ai ngarkon në “PER”.
- c. “PER” verifikon dokumentacionin, i cili vërteton adresën e banimit jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë.
- ç. Verifikohet manualisht nga përdoruesit e modulit të shqyrtimit të kërkesave nëse dokumentacioni i cili vërteton adresën e banimit jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë është në përputhje me kërkesat e parashikuara në aktin përkatës të Komisionit Rregullator.

Në kreun III përcaktohen rregullat në lidhje me mirëmbajtjen, mbikëqyrjen dhe auditimin e “PER”, ku parashikohet se Komisioni Qendror i Zgjedhjeve duhet të parashikojë dhe hartojë marrëveshje kontraktuale mbi nivelin e shërbimit (ang. Service Level Agreement – SLA), që nënshkruhet ndërmjet KQZ dhe ofruesit të shërbimit të TIK me objekt: mirëmbajtjen e “PER”. Kjo marrëveshje duhet të ketë një kohëzgjatje jo më të shkurtër se 2 (dy) vjet në zbatim të legjislacionit në fuqi.

Për të siguruar transparencë dhe qasje të të gjitha palëve, iu njihet e drejta: partive politike, organizatave joqeveritare shqiptare dhe të huaja, organizatave ndërkombëtare të specializuara ose të angazhuara në mirëqeverisjen dhe demokratizimin, përfaqësuesve të shteteve të huaja të akredituara, si dhe të medias, të njihen me të gjitha elementët dhe karakteristikat teknike të “PER”, veçanërisht gjatë proceseve: të testimit paraprak operacional, kontrollit apo auditimit të saj, si dhe KQZ duhet t’i njoftojë në kohë për të marrë pjesë në këto këqyrje, dhe t’u vërë në dispozicion paraprakisht të gjithë dokumentacionin e nevojshëm.

KQZ, me kërkesë të partive politike, ose kryesisht, mundëson auditim të pavarur të “PER” nga subjekte të specializuara në çdo fazë, dhe për këtë qëllim KQZ duhet ta parashikojë në buxhetin e institucionit fondit përkatës.

Bashkëndimi i projektvendimit me palët e interesuara

Ky projektvendim i është dërguar për mendim përfaqësuesve të partive politike, përfaqësuesve të organizatave të diasporës, organizatave të shoqërisë civile vendase të angazhuara në mirëqeverisjen dhe demokratizimin, veprimtaria e të cilave ka në fokus zgjedhjet, si dhe medias.

Mendimi i vetëm i ardhur me shkrim ka qenë i zj. *Anila Smorgrav (Hyka)*, përfaqësuese e KKD (Këshilli Kordinuesi i Diasporës) në opinionin e së cilës shprehet se: “ në nenin II.1: pika 2 të reflektohet si më poshtë vijon modulet:" të cilat duhet të plotësojnë kriteret e "good development practices" sipas standardeve dhe certifikimeve internacionale. Tipi dhe detajet e standardeve duhet të përcaktohen në "requirement specifications" në procesin e prokurimit të aplikacionit" ; “neni II. 2 pika j: mbi përcaktimin e fushave të adresës: kujdes duhet bërë me fushat, që të mos jenë të ngurta. Pasi adresat në vende të ndryshme nuk kanë formate të njëjta, të mbahet parasysh në specififikimet teknike. Referuar pikës ‘gj’, mekanizmi i bllokimit:" mekanizmi i bllokimit të shoqërohet dhe me procedurën e ç’bllokimit.""; pika ‘q’: ruajtja e të dhënave të përdoruesit në DC et KQ" për arsye sigurie, sugjeron që të dhënat personale të ruhen në një data center të ndarë nga dokumentacionet shoqëruese të vërtetimit të adresës, për të shmangur infektim virusesh që mund të vijnë nga ndonjë dokument pdf. dhe sistemi kur ngarkon PDF, duhet të pajiset me mekanizëm skanimit për viruse" ...pika s & t mbi veprimtarinë e stafit në sistemin e të dhënave: "kujdes me përfshirjen e stafit në futje të të dhënave të sistemit. Vetë sistemi duhet të trajtojë automatikisht informacionin dhe përgjigjet - dhe t’i rezervojë për përgjigje përdoruesit. Dhe këto të dhëna të jenë "read only" për stafin e suportit. pika y: " Sugjerim riformulim: ““PER” duhet të jetë i pajisur me një modul të veçantë të administratimit të log control dhe nivele të ndryshme sigurie të aksesit në të dhëna, që siguron tracking dhe identifikimin e çdo lëvizje të stafit të administrimit të sistemit. Kjo minimalizon riskun e ndërhyrjeve ad-hoc dhe gabimeve njerëzore."

Në nenin II. 3, pika 1 “C” verifikimi nga përdoruesi i modulit, duhet specifikuar me saktë se kush janë përdoruesit e modulit. Nëse është stafi, mirë do të ishte që sistemi të jetë i pajisur me kontrollin paraprak të përputhshmërisë. Sot me AI mund të skanosh një dokument pdf, dhe të marrësh përgjigjen për pjesën e adresës dhe nëse përgjigja del e pasaktë, dokumenti të vihet në një kontejnerë të veçantë për verifikim manual nga stafi i ekspertëve të autorizuar."

Në projektvendim janë reflektuar të gjitha komentet e ardhura.

Për sa më sipër në këtë relacion, brenda kompetencave të veta, dhe në respektim të detyrimeve e afateve ligjore të përcaktuara në ligjin nr. 10019, datë 29.12.2008, “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, i propozohet për shqyrtim dhe miratim Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve projektvendimi “Për rregullat teknike të administrimit, nëpërmjet “PER”-it, të kërkesave për regjistrimin e zgjedhësve nga jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë”

Jona JOSIFI

-Drejtorja e Votimit nga Jashtë

Pavlina DOÇAJ

- Drejtorja e Ligjshmërisë (në mungesë dhe me urdhër)

Majlinda ÇELMETA

-Sekretar i Përgjithshëm (në mungesë dhe me urdhër)